

De Groeiling

STICHTING VOOR KATHOLIEK EN INTERCONFESIONEEL PRIMAIR ONDERWIJS

Versie 1.0 | 15 april 2019

A black and white photograph of a hand holding a pencil, poised to write on a sheet of lined paper. The paper has some faint, illegible handwriting on it. The image is partially obscured by a large green curved shape on the right side of the page.

Protocol medische handelingen op een Groeilingschool

COLOFON

Aalberseplein 5

2805 EG Gouda

T 0182 - 67 00 51

E secretariaat@degroeiling.nl

W www.degroeiling.nl

Vastgesteld door het College van Bestuur op d.d. 15 april 2019

De GMR heeft ingestemd op d.d. 9 april 2019

Versie 1.0 | 15 april 2019

INHOUDSOPGAVE

COLOFON.....	2
Voorwoord	4
2. Soorten medische handelingen op school	6
3. Keuze van de school en de leerkracht.....	6
4. Verstrekken van medicijnen.....	7
4.1. Op eigen initiatief door de leerkracht verstrekken van eenvoudige medicijnen.	7
4.2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek	8
5. Het verrichten van medische handelingen	9
6. Aansprakelijkheid	10
Bijlage 1 – formulieren	11
Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school	11
Verklaring Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	14
Verklaring Instructie voor medicijntoediening:	17
Verklaring: Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen	18
Uitvoeren van medische handelingen	20
Bijlage 2: Richtlijnen Handelen bij calamiteiten	22
Bijlage 3: Lijst soorten medische handelingen (wel of niet voorbehouden aan een BIG professional)	23

Voorwoord

Leerkrachten op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn door een insectenbeet. Daarnaast krijgen leerkrachten in toenemende mate het verzoek van ouders of verzorgers om hun kinderen door de arts voorgeschreven medicatie toe te dienen. En steeds vaker wordt er werkelijk medisch handelen van leerkrachten verwacht zoals het geven van sondevoeding, het prikken van een bloedsuiker et cetera.

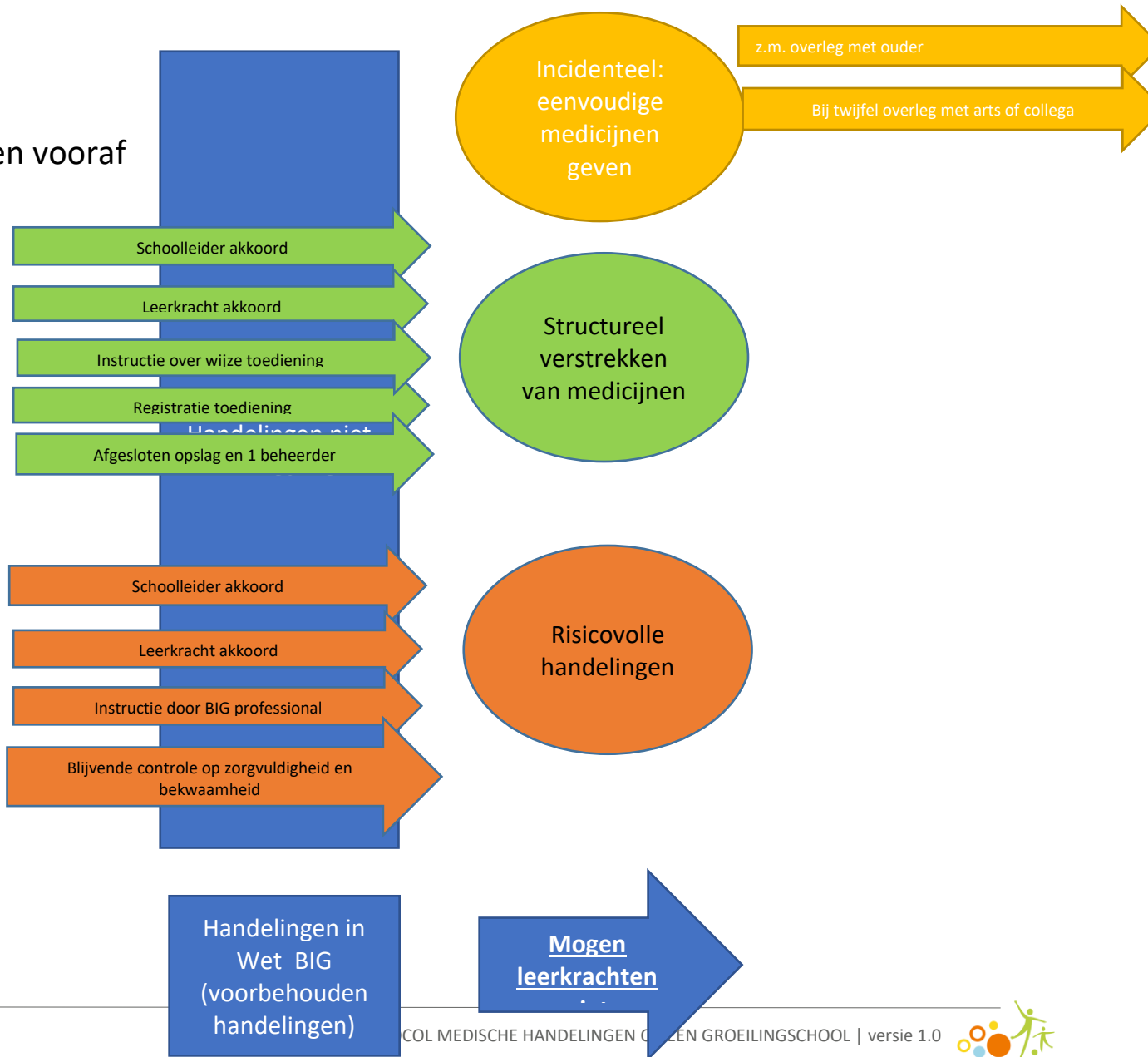
Binnen De Groeiling vinden we het belangrijk dat kinderen zo lang mogelijk onderwijs krijgen binnen een reguliere (buurt)school. Daar waar dit mogelijk is staan we niet afwijzend tegenover het uitvoeren van medische handelingen (mits de schoolleider en de betrokken leerkracht erachter staan). Echter, het uitvoeren van medische handelingen op school brengt ook risico's met zich mee. Het is daarom van belang dat er in deze situaties gehandeld wordt volgens een vooraf afgesproken protocol.

Dit protocol is bedoeld als leidraad voor directie en medewerkers op onze scholen. Het protocol is gebaseerd op het model zoals ontwikkeld door de PO-raad.

Alle scholen van De Groeiling houden zich aan dit protocol.

Type handeling
Handelswijze

Verklaringen vooraf

2. Soorten medische handelingen op school

We kunnen medisch handelen op school verdelen in 2 categorieën:

- **Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt**
Bijvoorbeeld het geven van vrij verkrijgbare medicijnen aan een kind.
Maar ook handelingen die in principe door een BIG geregistreeerde professional worden uitgevoerd, maar eventueel mogen worden uitgevoerd door een leraar. Het betreft hier zogenaamde 'risicovolle handelingen'.
- **Handelingen in noodsituaties:** dan is de wet BIG niet van toepassing
- Verder zijn er handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt
Deze handelingen mogen nooit door een leraar worden overgenomen (het betreft hier zogenaamde 'voorbehouden handelingen')

3. Keuze van de school en de leerkracht

De schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan laten uitvoeren van een medische handeling die niet onder de wet BIG valt. Hetzelfde geldt voor de individuele leerkracht.

Medewerkers van scholen zijn dus niet verplicht op het verzoek van ouders met betrekking tot het verrichten van medische handelingen in te gaan. Het bestuur is van mening dat per situatie door de schoolleiding moet worden bekeken of het verrichten van een medische handeling verantwoord is en kan blijven en de betrokken medewerker niet bovenmatig belast.

4. Verstrekken van medicijnen

4.1. Op eigen initiatief door de leerkracht verstrekken van eenvoudige medicijnen.

Situatie

Kind wordt ziek op school.

Handelswijze

Indien een leerling ziek wordt of een ongeluk krijgt op school moet de leraar direct bepalen hoe hij moet handelen.

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is, naar huis moet (mits daar iemand aanwezig is om het kind te verzorgen).

De schoolleiding moet, in geval van ziekte, altijd contact opnemen met de ouders om te overleggen wat er dient te gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?).

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind met een eenvoudig middel geholpen kan worden, is het gewenst om eerst contact te zoeken met de ouders. De ouders moeten toestemming geven om een bepaald middel te verstrekken.

Wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn kan de leraar besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij inschatten of niet (alsnog) een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Bij twijfel wordt altijd een arts geraadpleegd. Dit geldt met name wanneer de pijn blijft of de situatie verergert.

Formulieren

Van belang is om ouders vooraf, bij inschrijving, de 'Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school' te laten ondertekenen (zie de bijlage).

4.2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Situatie

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens lesuren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma, antibiotica, of zepillen bij toevallen (een aanval van epilepsie). Ouders kunnen aan schoolleiding en leerkracht vragen deze middelen te verstrekken.

Handelswijze

De ouders moeten zelf met het verzoek komen.

De schoolleider en de betrokken medewerkers bepalen of zij mee willen/kunnen werken aan dit verzoek.

Zo nodig krijgt de betrokken medewerker instructie ten aanzien van de wijze van toediening. Hij/zij leest de bijsluiter zodat hij/zij bekend is met eventuele bijwerkingen van het medicijn.

De school zorgt voor het correct beheeren en opbergen van de medicijnen (zie de paragraaf hieronder)

Alleen medicijnen die in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het kind komen in aanmerking om eventueel door een medewerker van de school verstrekt te worden.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. (Een goed moment om te overleggen is als ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen)

Het opbergen van medicijnen op school

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. Het is verstandig hiervoor één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het beheer. De medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leerkracht. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar kan bestaan dat leerlingen de medicijnen kunnen meenemen.

Ook het aanvullen van de EHBO-does op school kan onder het beheer van deze verantwoordelijke persoon vallen.

Formulieren

1. Laat ouders de Verklaring 'Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek' ondertekenen (zie de bijlage) .
In dit formulier geven ouders niet alleen toestemming tot het toedienen van medicijnen maar wordt ook vastgelegd om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten opdat zij op hun beurt weer precies weten wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.
2. Laat zo nodig het formulier 'Instructie voor toediening medicijnen' invullen
3. Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.

5. Het verrichten van medische handelingen

Situatie

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen medische handelingen te verrichten. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In het algemeen worden deze handelingen door de Stichting Thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. In uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op schoolleiding en leraren gedaan.

Voor dergelijke handelingen geldt dat deze, onder voorwaarden, door een leraar mogen worden uitgevoerd. Het betreft hier de zogenaamde 'risicovolle handelingen'. Voor de zogenaamde 'voorbehouden handelingen' geldt dit niet. Deze zijn voorbehouden aan een BIG-geregistreeerde professional (zie de bijlage waarin staat aangegeven welke dit betreft).

Handelswijze

Als de leraar en de schoolleider instemmen met het gaan verrichten van een medische handeling moet deze een gedegen instructie krijgen van een BIG-geregistreeerde professional (meestal de behandelend arts of verpleegkundige). Wanneer de leraar de handeling beheerst geeft de BIG-geregistreeerde professional een bekwaamheidsverklaring af.

Het is van belang om niet alleen een bekwaamheidsverklaring te laten afgeven, maar ook regelmatig na te gaan (en schriftelijk vast te leggen) of de leraar zich daarnaast ook (nog) bekwaam acht en de handelingen (nog steeds) zorgvuldig worden uitgevoerd. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - dient deze handeling niet langer uit te voeren.

Formulieren

1. Verklaring Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen (BIG)

De ouders vullen deze verklaring in en ondertekenen deze

2. Bekwaamheidsverklaring

Het kunnen uitvoeren van een medische handeling door de leraar moet door de BIG-geregistreerde professional schriftelijk worden vastgelegd (met handtekening) in een bekwaamheidsverklaring.

6. Aansprakelijkheid

In alle gevallen zijn bestuur en werknemer verantwoordelijk voor door de werknemer verrichte handelingen. Dat geldt voor alle handelingen: pedagogische handelingen, didactische handelingen en ook medische handelingen (ook wanneer een bekwaamheidsverklaring is afgegeven).

Bij calamiteiten kunnen leraar en schoolbestuur civielrechtelijk aansprakelijk gesteld worden (betalen van een schadevergoeding), dan wel strafrechtelijk worden vervolgd (wegens mishandeling). Strafrechtelijke vervolging is met name aan de orde wanneer de leraar onbekwaam en/of zonder instructie van een arts een medische handelingen heeft verricht.

Wanneer zich calamiteiten voordoen is het van belang of zorgvuldig is gehandeld. Nagegaan zal worden of het medisch handelingsprotocol is gevolgd en de bijbehorende formulieren aanwezig zijn.

De Groeiling is verzekerd tegen alle financiële gevolgen bij beroepsaansprakelijkheidsstellingen.

Bijlage 1 – formulieren

Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

(Te gebruiken als bijlage bij het inschrijfformulier van de school)

Het kan voorkomen dat uw kind tijdens het verblijf op school ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt gestoken etc. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet zal de leraar een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudig' (vrij verkrijgbaar) medicijn of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Als u met het hiervoor staande akkoord bent, wilt u dan dit formulier invullen.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

naam leerling: .....

geboortedatum: .....

adres: .....

postcode en plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....

telefoon thuis: .....

telefoon werk: .....

naam huisarts:.....

telefoon: .....

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam: .....

telefoon thuis: .....

telefoon werk: .....

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

naam leerling : .....

geboortedatum : .....

• MEDICIJNEN: naam:

.....

• ONTSMETTINGSMIDDELEN: naam:

.....

• SMEERSELTJES tegen bijvoorbeeld insectenbeten: naam:

.....

• PLEISTERS: naam:

.....

• OVERIG: naam:

.....

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

.....
.....

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie van de school?
Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekende naam: .....

ouder/verzorger van: .....

plaats: .....

datum: .....

Handtekening: .....

Verklaring Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

naam leerling: .....

geboortedatum:.....

adres .....

postcode en plaats:.....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....

telefoon thuis: .....

telefoon werk: .....

naam huisarts: .....

telefoon: .....

naam specialist: .....

telefoon: .....

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

.....

.....

Naam van het medicijn:

.....

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur / ..... uur / ..... uur / ..... uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

.....

Wijze van toediening:

.....

Wijze van bewaren:

.....

Controle op vervaldatum door: (naam).....

functie: .....

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q de hieronder genoemde leraar die daarvoor zo nodig een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

naam: .....

ouder/verzorger: .....

plaats .....

datum: .....

Handtekening: .....

Persoon die het medicijn/de medicijnen gaat toedienen

naam: .....

functie: .....

naam school:.....

Verklaring Instructie voor medicijntoediening:

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op (datum) .....

Door:

naam: .....

functie: .....

evt. naam instelling: .....

Aan:

naam: .....

functie: .....

naam school:.....

Handtekening door degene die de instructie heeft gegeven:

Datum: .....

Verklaring: Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van een medische handeling¹ op school bij:

naam leerling: .....

geboortedatum:.....

adres: .....

postcode en plaats:.....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....

telefoon thuis: .....

telefoon werk: .....

naam huisarts: .....

telefoon: .....

naam specialist: .....

telefoon: .....

naam medisch contactpersoon: .....

telefoon: .....

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:

.....

---

¹ Het mag hierbij niet gaan om zogenaamde 'voorbehouden' medische handelingen. Deze mogen nooit overgedragen aan een leerkracht en alleen uitgevoerd door een BIG geregistreeerde professional

Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

.....

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

..... uur / ..... uur / ..... uur / .....uur

De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

.....

Manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:

.....

Eventuele extra opmerkingen:

.....

Ondergetekende:

naam: .....

ouder/verzorger: .....

plaats ..... datum:.....

Handtekening:

Uitvoeren van medische handelingen

Verklaring: Bekwaam uitvoeren van medische handelingen (BIG)

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling

verklaart dat,

(naam werknemer): .....

functie: .....

werkzaam aan/bij: .....

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

(naam leerling): .....

geboortedatum:.....

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

.....
.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

.....
.....

Ondergetekende:

naam: .....

functie: .....

werkzaam aan/bij: .....

plaats: .....

datum: .....

Handtekening: .....

Bijlage 2: Richtlijnen Handelen bij calamiteiten

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling bij een kind, volgen hieronder richtlijnen:

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt)
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
  - a. Naam van het kind.
  - b. Geboortedatum.
  - c. Adres.
  - d. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon.
  - e. Naam + telefoonnummer van huisarts c.q. specialist.
  - f. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
  - g. Leg kort en duidelijk uit wat er gebeurd is.
  - h. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
  - i. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bijlage 3: Lijst soorten medische handelingen (wel of niet voorbehouden aan een BIG professional)

Medische handelingen voorbehouden aan BIG geregistreerde professionals (deze handelingen mogen nooit door een leerkracht worden overgenomen).

Deze staan te lezen op de [site van de Rijksoverheid](#).

Voorbeelden van risicovolle handelingen die eventueel door een leraar mogen worden uitgevoerd (mits er een bekwaamheidsverklaring is afgegeven)

- Geven van orale medicatie
- Toedienen van zuurstof
- Verzorgen van tracheotomie
- Geven van sondevoeding
- Toedienen van klysma / rectiole
- Prikken van bloedsuiker
- Uitzuigen mond en keelholte

Medische handelingen in een noodsituatie.

Bijvoorbeeld het toedienen van de EpiPen. Een leraar mag dit doen wanneer sprake is van een acuut levensbedreigende situatie en geen BIG geregistreerde professional aanwezig is.

